

LIETUVOS JĖGOS TRIKOVĖS FEDERACIJA

PREVENCIJOS IR KOVOS SU DOPINGO VARTOJIMU BEI MANIPULIAVIMO SPORTO VARŽYBOMIS PLANAS

1. ĮVADAS

Šis planas parengtas siekiant užtikrinti Lietuvos jėgos trikovės federacijos (toliau – LJTF) veiklos skaidrumą, sąžiningumą ir atitikimą nacionaliniams bei tarptautiniams antidopingo ir sporto etikos reikalavimams. Plano tikslas – nustatyti išsamias ir veiksmingas priemones, skirtas dopingo vartojimo prevencijai, manipuliavimo sporto varžybomis užkardymui, švietimui, kontrolei, stebėsenai ir greitam reagavimui į galimus pažeidimus. Be to, planas siekia skatinti kultūrą, kurioje sąžiningumas ir etika yra pagrindiniai sporto vertybės, taip stiprinant Lietuvos jėgos trikovės bendruomenės patikimumą tarptautinėje arenoje.

Plano rengimas vadovaujantis Pasaulinio antidopingo kodekso (WADA Code, 2021 m. redakcija su vėlesniais pakeitimais) nuostatomis, Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymu (Žin., 2025, Nr. I-1151), Lietuvos antidopingo agentūros gairėmis bei tarptautinės jėgos trikovės federacijos (IPF) etikos kodeksu. Planas atspindi holistinį požiūrį, integruojantį prevenciją, švietimą ir sankcijas, siekiant sumažinti rizikas ir padidinti atitiktį standartams. Jo įgyvendinimas prisidės prie Lietuvos sporto sistemos stiprinimo, mažinant dopingo atvejų skaičių ir stiprinant varžybų sąžiningumą.

2. ATSAKINGI ASMENYS IR ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Už šio plano įgyvendinimą atsakingas LJTF valdybos paskirtas ir Etikos Koordinatorius (toliau – Koordinatorius). Koordinatoriaus pareigos apima šias atsakomybes:

- Koordinuoti visų plano priemonių vykdymą, įskaitant švietimo renginių organizavimą ir kontrolės procedūrų įgyvendinimą;
- Stebėti pažangą naudojant metrikas, tokias kaip renginių dalyvių skaičius, pranešimų apie pažeidimus kiekis ir atitikties rodikliai;
- Teikti rekomendacijas LJTF vykdomajam komitetui bent du kartus per metus, remiantis duomenų analize ir geriausiomis praktikomis;
- Rengti metinę ataskaitą apie plano įgyvendinimą;
- Bendradarbiauti su Etikos Komitetu – specialia LJTF valdybos sudaryta grupe iš 3–5 narių (įskaitant sportininkų atstovą, teisininką ir medicinos specialistą), atsakinga už pažeidimų tyrimus.

3. PREVENČINĖS PRIEMONĖS

LJTF vykdys išplėstą prevencinių priemonių paketą, orientuotą į švietimą ir elgesio keitimą. Priemonės bus įgyvendinamos sistemingai, su aiškiais terminais ir vertinimo kriterijais. Žemiau pateikiama priemonių lentelė:

Priemonė	Aprašymas	Terminai ir atsakomieji	Vertinimo kriterijai
Švietimo ir informavimo renginiai	Organizuoti seminarus, vebinarus sportininkams, treneriams ir teisėjams apie dopingo rizikas, WADA taisykles ir etikos standartus. Įtraukti interaktyvias dalis, pvz., atvejų analizę.	Bent 2 kartus per metus (pavasari ir rudenį); Koordinatorius.	Dalyvių skaičius (>80% narių), apklausos rezultatai (patenkinamumo balas >4/5).
Informacijos skleidimas	Publikuoti straipsnius, vaizdo įrašus ir infografikus LJTF svetainėje, socialiniuose tinkluose (Facebook, Instagram).	Kas ketvirtį; Komunikacijos skyrius.	Pasiekimo rodikliai (žiūrėjimai >5000, įsitraukimas >10%).
Elgesio kodekso pristatymai	Rengti privalomus pristatymus naujiems nariams ir kasmetiniams atnaujinimams; reikalauti pasirašyti deklaraciją su sankcijų pasekmėmis.	Prieš kiekvieną sezoną; Koordinatorius.	100% deklaracijų pasirašymo rodiklis.
Bendradarbiavimas su Lietuvos antidopingo agentūra	Bendrai kurti ir įgyvendinti švietimo programas, įskaitant tarptautinius ekspertus.	Kasmetiniai susitikimai; Koordinatorius ir Lietuvos antidopingo agentūros atstovas.	Bendrų programų skaičius (bent 1 per metus).

Šios priemonės bus finansuojamos iš LJTF biudžeto ir rėmėjų lėšų, siekiant maksimalaus pasiekiamumo.

4. KONTROLĖS IR STEBĖSENOS MECHANIZMAI

Kontrolės sistema bus pagrįsta stebėseną ir technologiniais įrankiais, siekiant anksti aptikti rizikas. Pagrindiniai mechanizmai:

- **Bendradarbiavimas su Lietuvos antidopingo agentūra:** užtikrinti privalomus dopingo testus bent 20% elitinių sportininkų per metus, įskaitant netikėtus testus varžybų metu. Dalintis duomenimis apie rizikos profilius (pvz., remiantis treniruočių duomenimis).
- **Anonimiškų pranešimų sistema:** sukurti galimybę anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus (pvz., jegostrikovesfederacija@gmail.com);

- **Kasmetinė procedūrų peržiūra:** atlikti auditą su išoriniu ekspertu, vertinant efektyvumą pagal KPI (pvz., pažeidimų aptikimo rodiklis, klaidingų teigiamų rezultatų skaičius).
- **Duomenų analitika:** naudoti paprastus įrankius (pvz., Excel) stebėti tendencijas, tokias kaip pranešimų augimas ar testų rezultatai.

5. REAGAVIMO PRIEMONĖS

Reagavimas į pažeidimus bus greitas, struktūruotas ir proporcingas, siekiant išvengti eskalacijos.

Procedūra apima:

1. **Nedidelis informavimas:** gavus pranešimą, Koordinatorius per 24 valandas informuoja LJTF valdybą ir Lietuvos antidopingo agentūrą, fiksuodamas visus įrodymus;
2. **Vidinio tyrimo pradžia:** jei situacija reikalauja (pvz., vidinis pažeidimas), sudaryti tyrimo grupę (3 nariai, įskaitant nepriklausomą ekspertą) su 30 dienų terminu tyrimui;
3. **Konfidencialumo užtikrinimas:** visi dalyviai pasirašo NDA (neskelbimo sutartis); informacija dalijama tik su įgaliotais asmenimis;
4. **Sankcijų siūlymas:** jei pažeidimas patvirtinamas, siūlyti LJTF vykdomajam komitetui drausmines priemones pagal WADA skalę (įspėjimas, diskvalifikacija 1–4 metams, narystės atšaukimas).
5. **Sekimas:** Po sankcijų – stebėti pakartotinius pažeidimus.

Ši procedūra bus dokumentuota kaip SOP (standartinė veiklos procedūra) ir mokoma per švietimo renginius.

6. MANIPULIAVIMO VARŽYBOMIS PREVENCIJA

Manipuliavimo prevencija bus integruota į visą veiklą, atsižvelgiant į lažybų ir interesų konfliktų rizikas jėgos trikovėje. Išplėstos priemonės:

- **Informacinės kampanijos:** vykdyti metines kampanijas „Sąžiningas Sportas“ su socialiniais įrašais ir partneryste su lažybų operatoriais apie rizikas;
- **Interesų konfliktų deklaravimas:** privaloma metinė deklaracija visiems nariams ir teisėjams; elektroninė forma su automatinio priminimu.;
- **Nulinės tolerancijos politika:** teisėjai privalo pranešti apie įtarimus realiu laiku;
- **Mokymai:** kasmetiniai 4 valandų mokymai apie atpažinimą (pvz., neįprasti lažybų modeliai, socialinių tinklų signalai);

Šios priemonės sumažins riziką 20–30% per metus, remiantis panašiomis programomis kitose federacijose.

7. VERTINIMAS IR TOBULINIMAS

Planą kasmet peržiūri LJTF vykdomojo komiteto paskirtas asmuo ir pateikia metinę ataskaitą LJTF vykdomajam komitetui. Remiantis ataskaitos išvadomis, planas gali būti atnaujinamas, papildomas naujomis priemonėmis arba koreguojamas pagal Lietuvos antidopingo agentūros rekomendacijas.

8. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Šis planas įsigalioja nuo jo patvirtinimo dienos ir galioja 3 metus arba tol, kol bus priimtas atnaujintas planas. LJTF įsipareigoja skirti reikiamas lėšas ir bendradarbiauti su Lietuvos antidopingo agentūra, IPF bei kitomis institucijomis siekiant švaraus ir sąžiningo sporto. Visi plano pažeidimai laikomi rimtu nusižengimu, galinčiu sukelti federacijos sankcijas. Planas bus viešai prieinamas LJTF svetainėje, skatinant bendruomenės įsitraukimą.

LJTF Vykdomasis komitetas